

Ексклюзивне інтерв'ю

Іван Прокопенко: «Держава має забезпечити умови для розвитку зростаючої особистості, здатної в майбутньому розбудувати освічену Україну, зміцнювати національну економіку та престиж країни на світовій арені»

Інтерв'ю з ректором Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди Іваном ПРОКОПЕНКОМ

– Шановний Іване Федоровичу! Якою є Ваша думка – знаного вченого, досвідченого керманіча одного із найстаріших, багатих науковими традиціями університетів, щодо стратегії освітніх перетворень, зокрема й нинішніх?

– Відзначу передусім найсуттєвіше: я прихильник поняття модернізації, а не реформування, яке передбачає докорінні зміни, навіть революцію в системі освіти. Маємо усвідомлювати, що освіта – галузь консервативна (в доброму розумінні), живиться традиціями і досягненнями видатних попередників. Тож її поступ пов'язаний із своєчасним реагуванням на суспільні зміни. Необхідність у змінах зазвичай збігається з кризовими явищами в суспільстві, навіть за недемократичних режимів усвідомлюють, що держава не відбудеться без змін в освіті. Аналіз світових освітніх досягнень, на прикладі Фінляндії, де освітня реформа відбулася ще в 1960-х, а нині є найвищими в світі показники освіченості, засвідчує: спочатку треба визначити «правила гри». Тобто в освітніх документах зазначити: освіта – основоположна функція держави, що має забезпечити умови для розвитку зростаючої особистості, яка надалі розбудуватиме освічену Україну, зміцнюватиме національну економіку та престиж країни на світовій арені. Перекоаний: незалежна Україна утвердиться саме на засадах потужної освіти, збереження, розвитку, збагачення і примноження інтелекту нації.

– У контексті інтеграційних процесів якою є співпраця харківських університетів із закордонними колегами?

– Наш університет співпрацює із 111 освітніми закладами світу, найактивніше з польськими, з якими підписано угоди про обмін студентами. В сусідній Польщі останніми роками країну залишили близько 4 млн молодих людей. Звісно, наші партнери прагнуть залучити українську молодь до здобуття освіти у своїх університетах, оскільки ми близькі географічно і ментально. Відомо, що підготовкою фахівців повітряних сил в Україні зацікавилися американські колеги, а наш університет нещодавно відвідала китайська делегація. Відзначу, якщо в українських ВНЗ нині навчається 60 тис. іноземних студентів, то половина з них – у харківських. І це засвідчує, що маємо досягнення, які треба наполегливіше пропагувати, забезпечивши мобільність

пересування студентам, аспірантам і викладачам. Водночас, крокуючи в Європу, варто піклуватися про становлення особистості – громадянина-патріота і професіонала. Цю функцію має забезпечити держава, виявляючи обдарованість у школі, як наприклад за науково-педагогічним проектом «Інтелект України», а доцільніше – ще в дитсадочку.

– У переломні 1990-ті найбільший попит спостерігався на підготовку юристів та економістів, що мало іноді невтішні наслідки, даремні втрати, нереалізоване професійне життя. Які спеціальності сьогодні затребувані і як підняти престиж вчительського фаху?

– Зрозуміло, треба посилити увагу до підготовки найширшого спектра фахівців для відновлення економіки. Водночас події на Сході України засвідчують: роззброївшись, ми не зможемо захистити державні кордони, забезпечити процвітання країни та довести світові свою самобутність, прагнення шанувати традиції предків та гарантувати гідне майбутнє нашої молоді. Звернімося до витоків. Засновник Харківського університету відомий просвітителю В.Н. Каразін зауважував, що помилився, не подбавши про початкове заснування педагогічного інституту, – так шанобливо він ставився до професії вчителя. І сьогодні в Україні має стверджуватися державницький підхід у ставленні до тих, хто причетний до виховання маленької особистості. Тому підготовка фахівців, зокрема лікаря і вчителя, має здійснюватися відповідно до їх призначення, бути практико-орієнтованою, а оплата праці – гідна їх високої місії. До речі, про освітні здобутки за кордоном: у Фінляндії конкурс на вчительські спеціальності становить 14 осіб на місце, напевно, і через те, що в педагогів достойна оплата праці. Ця країна, за даними ЮНЕСКО, посідає перше місце за показником читання книжок молодшими школярами, там оптимізовано контролюючі органи в освіті, а учні атестуються лише в 12 класі задля вступу в університет.

Отже, здійснюючи модернізацію в освіті, маємо діяти системно, з урахуванням вітчизняних і світових напрацювань, із розумінням, що освіта – це передусім люди і модернізуємо її для поліпшення їх життя, добробуту та особистісної самореалізації.

Інтерв'ю підготувала Анжеліна ПУГАЧ